Autor Guste Santini
Utorak, 02 Siječanj 2001 20:02

Već godinu dana imamo novu Vlast. Svi smo je željno isčekivali očekujući promjene. Promjene se, međutim, nisu zbile i pozitivni naboji uspostavljeni očekivanjima su se izgubili. Kruta zbilja srušila je bajku. 16% građana Zagreba je izašlo na izbore. Značajna je to poruka vladajućoj šestorci. HDZ nema zašto likovati jer je očito da i njegovi dojučerašnji članovi nisu glasovali. Apatija je zavladala. Ne vidi se izlaz iz svekolike krize. Neizvjesnost ove godine čini se većom nego što su to i najveći pesimisti očekivali. Građani komentiraju: ništa se promjenilo nije. Ipak promjena ima. **Problemi su složeniji nego su to bili pred godinu dana. Oni svakim danom postaju sve složeniji. Entropija raste ma koliko mi to osporavali i željeli suprotno.**

Kriza, kriza, kriza….uz apatiju znači defetizam. To nije dobro. To nemože biti dobro. To je zabrinjavajuće. Raste armija nezaposlenih. Mladi ne vide u Hrvatskoj perspektivu. Žele otići iz Hrvatske. Oni i nisu više tako mladi. Obrazovani ljudi koji ne rade pet i više godina postaju ozbiljan problem.

Vlada "hrvajući" se sa tekućim problemima gubi Viziju. "Hrvatski brod treba imati odlučnog kapetana koji će uspješno izaći iz nevremena u kojem se tako dugo nalazimo." Predizborna Programska uvjeravanja nakon godine dana posatala su bezvrijedna obećanja. Pri tome, kratkoročna rješenja ekonomske politike znače tek "slamku spasa" sada s ozbiljnim dugoročnim nepovoljnim posljedicama. Inozemne institucije određuju okvir mogućih ponašanja nazvanih sporazumima. Subjektivitet gotovo da ne postoji i svakim danom je manji. Istina bog, nije to nikakava promjena, prethodna vlast je imala neuporedivo bolje materijalne izvore a priča je u osnovi bila ista. Ona ih je utrošila i vjerojatno, što se tiče privrede, odahnula kada je pred godinu dana izgubila vlast. Time lag za običnog građana ne postoji on očekuje poboljšanje odmah i sada - dugo i predugo je čekao - i progresivno gubi strpljenje.

Sadašnja vlast je nasljedila ogromne probleme. Nije samo problem u ogromnim dugovima, u visokoj stopi nezaposlenosti i manjoj od predratne proizvodnje (ne treba zaboraviti da se je u 1999. godini proizvodnja smanjila), već je problem, pored ostalog, u nerješenim sistemskim pitanjima. **Radi se o "kostrukcijskim" problemima.** Privredni sistem koji je sada u primjeni (promjenama se nije popravio) nije konzistentan tržišnom načinu privređivanja. Ovo iz razloga isuviše velike participacije koju ima država u društvenom proizvodu odnosno raspoloživom proizvodu. Odista bi bilo interesantno provesti anketu da se građani izjasne koliko su spremni platiti za ovu i ovakvu državu. Vjerojatno, moja je procjena, neuporedivo manjeg nego nas ona danas košta.

U kratkom roku za očekivati je da će dolaziti do sve većih "razilaženja" u okviru šestorke što bi moglo rezultirati prijevremenim izborima. Izvjesno je da - umjesto potrebne rastuće kooperativnosti između "šestorke" - imamo sve divergentnije istupe čelnika pojedinih stranaka, nakon čega slijedi "obrazloženje" o krivoj interpretaciji autora izjave. Jasno je da to nije moguće u dužem vremenskom roku održati. Konačno nije moguće konstruirati sistem ukoliko ne postoji sporazum o temeljnim odrednicama. Stoga, sindikati i poslodavci imaju pravo kada kritiziraju vlast da dogovori i dogovaranje nije ni približno učinkovito kako bi ono moralo biti imajući u vidu svekolike probleme. Obećanja u stilu "Alice u zemlji čudesa": pekmez sutra - da ali ne i danas - građani više ne prihvaćaju. I odista ukoliko vladajuća "šestorka" nije u stanju funkcionirati kao

momčad za Hrvatsku su najbolji novi izbori kako bi manji broj stranaka politički "bližih" mogli formirati kompetentnu Vladu.

Istina, postoji ozbiljan problem koji je moguće jednostavno izraziti: političke stranke nemaju primjerene programe i planove kako valja upravljati hrvatskim brodom. **Programi političkih stranaka su interpretacija poruka koju birači žele čuti a ne konzistentan program realnih dosega ekonomske politike u odnosu na datu privrednu strukturu.**
Ovo iz razloga jer planovi se ne temelje na realnim pokazateljima već na "očekivanim mogućnostima" - narod bi rekao po principu "što se babi snilo to se babi htilo". Ipak, postoje primjeri da neke (meni su poznate dvije) političke stranke svjesne svekolike ozbiljnosti krize pristupaju izradi svoga Programa angažirajući profesionalne stručnjake kako bi, u slučaju eventualnih izbora, mogli ponuditi svoje poglede na rješenje problema. Svjesni su da građani više ne opraštaju i da nitko više neće dobiti "sto dana" povjerenja. Dvije laste nisu proljeće ali mogu biti njegov nagovještaj.

Na kraju valja reći da su temeljni problemi hrvatske privrede, koji se svakim danom usložnjavaju, u nejasnom određenju cilja, što će reći: vatrogasci su potrebni ali ne samo vatrogasci, mi trebamo i graditelje kako bi izašli iz postojećeg nezavidnog stanja.

Današnja oporba se nema čemu "radovati" jer je u najvećem dijelu događenog i sama sudjelovala. Drugim rječima sudjelovala je u "kreiranju" postojećeg stanja. Stoga se od svih političkih stranaka imperativno zahtjeva da u Saboru imaju u vidu - opću doborobit; svoja rješenja (imajući u vidu opće - Hrvatsku) će nuditi pojedina politička stranka - doprinos posebnog, a provodit će ta i takva najbolja rješenja najsposobniji - doprinos pojedinačnog.

Zaključno valja reći da u protekloj godini dana nije došlo do zaokreta ekonomske politike. **Kontr akcija javne potrošnje je izraz nemoći i iznuđene mjere kao što je to pokazao slučaj ovogodišnjeg Proračuna. Stoji teza da su velika ograničenja i suženi prostor djelovanja ali obnašatelji vlasti su ponudili svoja rješenja koja će značiti bolje sutra i to baš "svima a ne samo njima".**